

CZU 343.98

CORPURILE DELICTE – VIZIUNI CRIMINALISTICE

Lilian LUCHIN,

doctor în drept, conferențiar universitar,
conferențiar universitar al Catedrei „Procedură penală, criminalistică
și securitate informațională” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,
ORCID: 0000-0001-7564-1185

Rezumat

În acest articol mi-am propus să vin cu unele teorii privind corpurile delictate cercetate din punct de vedere criminalistic. Astfel, am analizat o gamă largă a practicii judiciare privind corpurile delictate. De asemenea, ne-am referit la o perspectivă de ansamblu privind evoluțiile de cercetare în domeniul corpurilor delictate. Totodată am scos în evidență esența și importanța clasificărilor criminalistice a corpurilor delictate.

Cuvinte-cheie: corpuri delictate, obiecte de identificat, infracțiune, identificare criminalistică, urme, stabilirea apartenenței de grup.

Summary

In this article I have proposed to come up with some theories regarding the crime bodies investigated from a forensic point of view. Thus, we analyzed a wide range of judicial practice regarding criminal bodies. We also referred to an overall perspective regarding research developments in the field of criminal bodies. At the same time, I highlighted the essence and importance of the forensic classifications of criminal bodies.

Keywords: crime bodies, objects to be identified, crime, forensic identification, traces, establishing group membership.

Așadar, corpuri delictate sunt recunoscute obiectele în cazul în care există temeiuri de a presupune că ele au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acțiuni, precum și bani sau alte valori ori obiecte și documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale [1].

Din cele expuse mai sus legiuitorul nu a nominalizat exhaustiv toate tipurile de obiecte care ar cădea sub incidența corpurilor delictate, reiese că la această categorie pot fi plasate orice obiecte, care au putut contribui la descoperirea infracțiunii și identificarea persoanelor vinovate. În legătură

cu aceasta considerăm că pe lângă acele corpuri delictive care au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acțiuni, pot fi incluse și acele obiecte ce țin de produsul infracțiunii și obiecte care au fost concepute de infractori în scopul tăinuirii infracțiunii.

Cu siguranță acest concept doar lărgeste spectrul corpurilor delictive și nu se referă la o oarecare includere în teoria clasificării lor. Deci, după cum se vede diverse corpuri delictive pot în același timp să fie și obiecte ale activității infracționale cât și pot memora urmele acestei activități infracționale. În continuare venim cu unele exemplificări: un document financiar care este predestinat pentru eliberarea unor mijloace bănești fiind ulterior falsificat în scopul sustragerii mijloacelor bănești. Într-adevăr acest act financiar falsificat a fost doar un mijloc prin care infractorul a acționat, dar obiectul infracțiunii constituie mijloacele financiare sustrase. Actul financiar falsificat în acest caz a memorat doar urmele infracțiunii sub forma unor ștersături, adăugiri etc., când vorbim de modificările fizice, dar să nu uităm și de cele intelectuale când conținutul documentului nu corespunde cu realitatea. Într-o altă situație când o persoană sustrăgând un act de identitate în scopul modificării datelor prin schimbarea fotografiei pentru a-și crea o altă identitate folosindu-l ulterior în scopuri infracționale, atunci acest act de identitate concomitent este și obiectul activității infracționale cât și va fi purtător de urme a infracțiunii (modificarea datelor). Într-un alt caz obiectele care au servit la săvârșirea infracțiunii poartă pe suprafețele lor urmele infracțiunii. Un cuțit care a fost folosit la comiterea unui omor, este purtător de urme sub formă de produse biologice (țesut sanguin, țesut pilos, țesut muscular etc.). În altă situație obiectul care a fost folosit la săvârșirea infracțiunii poate crea urme pe alte obiecte cu care a interacționat. În această situație un exemplu elocvent ar fi orice obiect folosit în calitate de instrument de spargere, care creează urme pe suprafața obiectului primitor.

Spectrul corpurilor delictive este destul de larg, dar cea mai mare grupă se consideră alte obiecte, care contribuie la descoperirea infracțiunilor. Aceste obiecte pot să nu fie nemijlocit într-o legătură cauzală cu infracțiunea fie ca arme a săvârșirii infracțiunii sau să păstreze pe suprafețele exterioare a lor urmele infracțiunii. Totuși, în virtutea apartenenței lor la o anumită persoană, a locului depistării sau a urmelor create de ele în mediul ambiant, aceste obiecte pot fi considerate ca corpuri delictive. Chiar și Codul de procedură penală al RM în art. 6, pnc.36 dă explicație termenului de „probe utile” – probe concludente care, prin informațiile pe care le conțin, sunt necesare

soluționării cauzei [1].

În funcție de natura obiectului care este corp delict, se schimbă și semnificația acestuia. Spre exemplu în cazul urmelor de efracție create pe diverse obiecte au o dublă semnificație, în primul rând se constată efracția și în al doilea rând tot după aceste urme putem să identificăm ulterior obiectul sau obiectele care au creat aceste urme. Deci în aspect criminalistic urma de efracție este obiect identificator și obiectul care a creat urma este obiect de identificat. Cu toate că în unele situații pe suprafața obiectului de identificat pot exista careva urme materie care în aspect criminalistic se numesc urme identificatoare. Aceste situații pot fi întâlnite când suprafețele obiectului supus efracției este spre exemplu acoperit cu vopsea, unde microparticule de vopsea se detașează pe obiectul utilizat la efracție. În aceste condiții putem inițial presupune că obiectul purtător de microparticule de vopsea a fost folosit la efracție, dar ulterior poate și să fie demonstrat științific prin dispunerea expertizei judiciare a materialelor, substanțelor și produselor acestora.

Tot ce se referă la urmele ridicate prin mulare (de încălțăminte, părțile rulante a mijlocului de transport, de efracție etc.), aceste mulaje sunt obiecte identificatoare prin intermediul cărora putem stabili identitatea încălțămintei, a pneului care a creat urma etc.

Pot surveni și circumstanțe când unele corpuri delict nu vin spre identificarea altor obiecte ci deopotrivă prin intermediul lor vin cu un potențial major de identificare a persoanelor, care au creat aceste categorii de urme. La aceste categorii de urme corpuri delict elementar se atribuie scrisul de mână a persoanei, care ulterior se dispune o expertiză criminalistică grafoscopică prin intermediul căreia se identifică autorul textului sau semnăturii.

Făcând o cercetare mai amplă asupra unor corpuri delict putem afirma convingător că unele dintre ele nici pe departe nu au o legătură cu așa noțiuni a obiectelor cum ar fi obiecte identificatoare sau obiecte de identificat. Acest lucru se datorează faptului că în unele cazuri nu este necesitate să recurgem la o oarecare identificare fie de grup sau chiar identificare individuală, pentru că este necesitate doar stabilirea unor circumstanțe sau cauzele apariției acestor circumstanțe prin intermediul acestor corpuri delict. Asemenea situații pot apărea la investigarea infracțiunilor de neglijență în serviciu, atunci când sunt cauzate daune în proporții mari intereselor publice. În explicarea acestei teorii venim cu un exemplu banal: la deteriorarea anumitor bunuri materiale din neglijența persoanei responsabile de transportarea acestor bunuri (fie condiții climaterice) au fost distruse prin umi-

ditate. În acest caz bunurile materiale distruse prin acțiunile de neglijență a persoanei responsabile sunt corpuri delictive folosite la probarea neglijenței, dar nu și în scop de identificare, unde apar așa termeni ca obiect identificator și obiect de identificat.

Toate aceste considerări privind teoriile corpurilor delictive permit să facem o clasificare a lor în aspect criminalistic. Un directoriu important spre această clasificare ține de stabilirea unor semne, indicii care ne va permite ca corpurilor delictive să le fie atribuite anumite caracteristici prin intermediul cărora fiind examinate, organul de urmărire penală să obțină rezultate pozitive în aflarea adevărului.

Cu toate acestea opiniile savanților din domeniul dreptului procesual penal și criminalistică sunt diversificate în aspectul clasificării, unele fiind suplinite de altele. O parte susțin clasificarea după legea procesual-penală, adică în conformitate cu art. 158 alin. 1, pe de altă parte unii completează această clasificare cu aspecte ce țin de circumstanțele care necesită a fi dovedite în procesul penal. Recunoscutul criminalist rus Belkin susține că corpurile delictive în aspect criminalistic pot fi clasificate după: a) clasificarea persoanelor (cunoscute și necunoscute); b) clasificarea obiectelor (urme, documente, obiecte de efracție, arme, modele de comparație etc.); c) clasificarea acțiunilor și proceselor; d) clasificarea proprietăților și caracteristicilor; e) clasificări logico-criminalistice (versiuni, constatări ale specialiștilor etc.) [5, p. 141].

În continuarea acestor teorii, în opinia noastră cea mai oportună clasificare a corpurilor delictive, care ar contribui la constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală ar fi divizată în patru grupe de bază:

1. Corpurile delictive care pot fi cercetate prin stabilirea individualității individuale.
2. Corpurile delictive care pot fi cercetate prin stabilirea apartenenței de grup.
3. Corpurile delictive care pot fi cercetate prin stabilirea anumitor circumstanțe.
4. Corpurile delictive care pot fi cercetate prin stabilirea proprietăților și caracteristicilor.

Explicând această clasificare în prima grupă de corpuri delictive se încadrează doar acele care prin prisma proprietăților care le au, pot fi folosite la identificarea diverselor obiecte a lumii materiale cât și identificarea ființelor vii. Totodată în această grupă în unele situații apar obiectele de identificat în

calitatea sa de corpuri delictive. Totuși prioritar în această grupă sunt încadrate obiectele cu urme, precum și urmele ridicate prin copiere.

Identitatea constituie unul dintre conceptele fundamentale ale gândirii și, în același timp, un mijloc important de cercetare a obiectelor lumii materiale, cu largă aplicare la cele mai diverse domenii ale științei [2, p. 49].

Identificarea reprezintă „problema centrală a investigației criminalistice” [3, p. 35].

Identificarea criminalistică poate fi definită ca un proces de constatare a identității unor persoane, obiecte sau fenomene, aflate în legătură cauzală cu fapte ilicite, prin metode științifice criminalistice, în scopul stabilirii adevărului în procesul judiciar [4, p. 37].

Scopul final al identificării în criminalistică îl reprezintă stabilirea concret-individuală a obiectelor și persoanelor, prezentând importanță nu numai stabilirea identității, ci și stabilirea neidentității [2, p. 117].

Realizarea identificării presupune a se stabili irepetabilitatea unui obiect prin evidențierea deosebirilor față de orice alt obiect.

Vedem din cele expuse mai sus că corpurile delictive incluse în această grupă sunt esențiale din punct de vedere criminalistic și în acest caz organul de urmărire penală trebuie să pună un accent mai deosebit pe identificarea și valorificarea lor.

La grupa a doua este necesar de a fi reflectate corpurile delictive care prin intermediul proprietăților lor ne permit numai stabilirea apartenenței de grup. Toate corpurile delictive care sunt atribuite acestei grupe pot fi divizate în cele care permit stabilirea apartenenței de grup a obiectelor și cele care ne permit identificarea cercului de persoane dintr-un grup mai mare, care au o legătură cauzală cu evenimentul infracțional. Pe lângă stabilirea apartenenței de grup acest proces mai este deosebit prin definirea unor obiecte necunoscute prin date cum ar fi destinația uzuală, modul de confecționare, natura materialului, culoarea, dimensiunile etc.

La corpurile delictive care pot fi cercetate prin stabilirea anumitor circumstanțe se includ acele care nu s-au încadrat în primele două grupe, adică nu sunt pasibile de vreo identificare. Toate aceste corpuri delictive care se încadrează în această grupă le putem diviza în: a) corpuri delictive care au importanță în cauză datorită calităților și proprietăților; b) corpuri delictive care au importanță în cauză datorită conținutului de informație. Când vorbim de anumite calități și proprietăți a unor obiecte se are în vedere cele fizice și chimice, doar cu condiția că nu pot fi supuse unor examinări ce includ primele două grupe: identificarea sau stabilirea apartenenței de gen. La corpurile

delicte care au o importanță în cauză după conținutul de informație se referă diverse tipuri de documente fictive.

La ultimul grup se atribuie corpurile delicte ce țin de scopul criminal, origine sau locul depistării lor. În această grupă pot fi încadrate o gamă largă de obiecte, unele din ele vor avea o importanță probantă indiferent de locul și timpul depistării lor. Altele, vor putea fi recunoscute ca corpuri delicte doar în anumite condiții. Caracteristic acestei grupe este că corpurile delicte încadrate aici în marea majoritate a cazurilor nu necesită o examinare prin aplicarea cunoștințelor speciale, dar importanța probantă a lor apare în rezultatul aprecierii condițiilor, locului și timpului depistării lor.

Cu toate acestea, în ciuda numărului mare de lucrări dedicate studiului corpurilor delicte, în majoritatea cazurilor acest izvor de probe a fost luat în considerare în principal din punct de vedere criminalistic. Este necesar să se investigheze mijloacele materiale de probă într-o manieră cuprinzătoare, în lumina dreptului de procedură penală, criminalistică și a expertizei judiciare.

Referințe bibliografice:

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr. 122-XV din 14 martie 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 28.12.2012, nr. 273-279.
2. Ionescu L. și D. Sandu, Identificarea criminalistică, Ed. Științifică, București, 1990.
3. Kirk P.L., Crime investigation, Physical Evidence and the Police Laboratory, Interscience, New York, 1955, p. 5, citat de către E. Stancu în Tratat de criminalistică, Ed. Universul Juridic, București, 2015.
4. Stancu E. în Tratat de criminalistică, Ed. Universul Juridic, București, 2015.
5. Белкин Р.С. Собираение, исследование и оценка доказательств. Сущность и методы. М.: Наука., 1966.